

Datum: 2024-05-23
Diarienummer: FOI-2024-769Pauline Ärlebäck
Cyberförsvar och ledningsteknik
Cyberträningscentrum

Remissvar gällande delbetänkandet Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – Ändamålsenliga och effektiva former för ledning, organisering och styrning Fö2024/00785

Sammanfattning av FOI:s synpunkter

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) redogör i det följande – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – för sina synpunkter på delbetänkandet.

FOI tillstyrker att ett tydligt huvudmannaskap för centrets pekas ut och att detta regleras i förordning. Det är positivt att FRA ges huvudansvaret för att leda det Nationella cybersäkerhetscentrets samordning, utveckling och verksamhetsutövning. Utifrån FOIs perspektiv är det dock viktigt att den aktör som ges ansvar att driva centret också ges erforderligt mandat att fullt ut kunna styra verksamheten.

Det är också positivt att centermyndigheternas skyldighet att medverka i Nationellt cybersäkerhetscenter tydliggörs i respektive myndighets myndighetsinstruktion. Vidare tillstyrker FOI att verksamheten i den nationella CSIRT:en (CERT-SE) förs över från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till Nationellt cybersäkerhetscenter, under förutsättning att det medföljer ett tydligt styrande mandat och finansiering för verksamheten.

FOI anser dock att formen för ingående myndigheters åtaganden och operativa verksamhet inom centret är för svagt reglerad. För att med kraft kunna operera för utvecklad och stärkt förmåga att förebygga, upptäcka och hantera cyberhot och betydande it-incidenter menar FOI att högre rådighet och förutsägbarhet avseende tilldelade resurser är nödvändig.

Slutligen noterar FOI att det i delbetänkandet betonas att *NCSC bör upparbeta nära samarbeten även med andra relevanta myndigheter.* (5.3.4). Det framgår även att intressenter föreslagit Totalförsvarets Forskningsinstitut som möjlig centermyndighet, vilket inte vidare behandlas i delbetänkandet. FOI kan bidra som centermyndighet med ett utpekat ansvar för kunskapsuppbyggnad och

-tillämpning i form av metodutveckling, träning och övning. Det skulle dock förutsätta finansiering kopplat till engagemanget givet att FOI är en uppdragsfinansierad myndighet.

FOI anser att god samverkan mellan den egna myndighetens verksamhet inom cyberområdet och det Nationella cybersäkerhetscentret är av yttersta vikt. FOI bedriver idag cyberförsvarsforskning, metodutveckling och övningsverksamhet samt ger expertstöd inom cyberdomänen vilket på ett tydligt sätt bidrar till att stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera cyberhot. I Försvarsberedningens rapport Stärkt försvarsförmåga - Sverige som allierad (Ds 2024:6), framhålls vikten av övning för en hög cyberförsvarsförmåga vilket genomförs i den nationella resursen Crate, en cyberanläggning vid FOI. Här finns stora möjligheter till utbyggd samverkan med positiv effekt på svensk cyberförsvarsförmåga.

Fördjupade kommentarer och synpunkter

Som angivits ovan är FOI:s huvudsakliga synpunkt på delbetänkandet att formen för centermyndigheternas deltagande är för svagt reglerat för att ge den effekt det Nationella cybersäkerhetscentret bör ge. Nedan följer ett fördjupat resonemang i frågan.

Utredaren konstaterar i delbetänkandet att utmaningarna i den nuvarande styrningen inom centret delvis kan förklaras av att centerchefens beslutsmandat är begränsat då det är *centermyndigheterna som "äger" och beslutar över väsentliga delar av NCSC:s resurser och verksamhet*, samt att *de resurser och den personal som centret förfogar över i liten utsträckning bestäms av centret självt utan avgörs av vad varje myndighet anser sig kunna erbjuda eller avvara*. (3.5) FOI anser att den föreslagna konstruktionen, där varje centermyndighet själv beslutar över sitt bidrag till verksamheten, inte på ett uppenbart sätt möter dessa utmaningar.

Enligt delbetänkandet hänskjuts även framgent beslut och genomförande av verksamhet inom ramen för centret till de enskilda centermyndigheterna under premissen att *den verksamhet som kan utföras inom ramen för det Nationella cybersäkerhetscentret ska utföras inom ramen för centret (1.1, 7§)*, medan *Uppgiften att leda samordningen i [det strategiska samverkans-]rådet inte innebär att Försvarets radioanstalt ska styra över de andra myndigheternas bidrag till verksamheten. Sådana beslut fattas alltid av varje myndighet för sig*. (5.4.1). FOI förordar att respektive centermyndighets bidrag och vilken verksamhet som ska bedrivas inom ramen för centret tydligare definieras i centrets uppdragsbeskrivning eller i förordning. Efter en konsekvensanalys av vilken påverkan det skulle få på respektive centermyndighets sammantagna uppdrag menar FOI vidare att det bör övervägas om sådan verksamhet, eller delar av, i likhet med den nationella CSIRT:en skulle överföras från respektive myndighet till Nationellt cybersäkerhetscentrum och därmed inkluderas i centerchefens beslutsmandat för att fullt ut kraftsamla inom centret.

I beskrivningen av samverkan på operativ nivå fokuseras delbetänkandet på respons och hantering av incidenter och händelser (5.4.2) vilket utgör en viktig, men inte ensam uppgift för centret. Nationellt cybersäkerhetscenter ska på en övergripande nivå *utveckla och stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och*

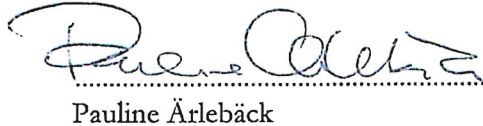
hantera cyberbot och betydande cyberincidenter. (5.1.1) Förmågeuppbyggnad är ett långsiktigt och strategiskt arbete som kräver förutsägbarhet och stabilitet avseende tillgängliga resurser, utöver den snabba mobilisering som behövs då en händelse inträffar. Det vore lämpligt att tydligare definiera hur sådan förutsägbarhet och stabilitet kan uppnås.

I delbetänkandet konstateras vidare att den nuvarande konstruktionen med två kategorier av medverkan – fördjupad samverkan och medverkan – har varit en bidragande faktor till utmaningarna avseende centrets styrning. Utredaren föreslår att *alla [sju] myndigheterna fortsättningsvis ska anses vara lika viktiga och förväntas bidra till verksamheten. (5.3) I delbetänkandet följer utredarens slutsats att det inte i nuläget behövs några ytterligare förtydligade uppgifter eller befogenheter avseende centermyndigheternas skyldighet att medverka i och bidra till cybersäkerhetscentret. (5.3.1). FOI delar uppfattningen att det kan vara problematiskt att kategorisera de medverkande myndigheternas bidrag så som är fallet i den nuvarande konstruktionen. FOI menar dock att man bör vara uppmärksam på att samordningsproblematiken riskerar att öka med antalet ingående aktörer och menar att detta också ökar behovet av tydlig definition av hur respektive myndighet förväntas bidra till centrets verksamhet.*

Detta remissvar har beslutats av överdirektör Lena Nyberg efter föredragning av enhetschef Pauline Ärlebäck. I samrådet har chefsjurist Eva Liljefors, särskild rådgivare Mikael Wiklund och säkerhetsskyddschef Johan Bäckström deltagit. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Emil Hjalmarson deltagit.

Lena Nyberg

Pauline Ärlebäck

Sändlista

Regeringskansliet, Försvarsdepartementet – Enheten för cyber- och hybridfrågor,
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Internt FOI

Registrator
GD-sekreterare
Särskild rådgivare
Chefsjurist
AC CL

Ver 2024-03-01